

УДК 339:347.7

Кармінська-Белоброва М. В.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

МІЖНАРОДНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

У статті досліджено, а також вивчено європейський досвід державної політики в галузі інтелектуальної власності окремих держав Європейського Союзу, зокрема Франції, Німеччини, Італії, Польщі та України, яка прагне до вступу у ЄС. Наведені пріоритетні напрями вдосконалення державного регулювання інтелектуальної власності України.

Ключові слова: інтелектуальна власність, Європейський Союз, авторське право, патент, державна політика, економічні важелі.

Постановка проблеми. Сьогодні Європейський Союз формує механізми вжиття принципів, котрі будуть спрямовані на створення єдиного ринку та свободи діяльності на всій території Союзу. Одним з ключових факторів успішного функціонування національної системи кожної держави є розвиток інституту інтелектуальної власності. З посилення інтеграції товарного ринку спостерігається ріст ролі інтелектуального ресурсу, який формує капітал. У сфері охорони інтелектуальної власності на міжнародному просторі існують два інститути, такі як Всесвітня організація інтелектуальної власності та Всесвітня торгова організація. ВОІВ є найстарішою міжнародною організацією в галузі охорони інтелектуальної власності [1]. Фактично вона утворилася в 1893 році на дипломатичній конференції, коли два бюро, які виконували адміністративні функції Паризької (з охорони промислової власності) і Бернської (про охорону літературних і художніх творів) конвенцій, об'єдналися в одну установу, а саме Об'єднане міжнародне бюро з охорони інтелектуальної власності. Діяльність ВОІВ присвячена розвитку збалансованої і доступної міжнародної системи, що забезпечує винагороду за творчу діяльність, стимулюючи інновації, і робить внесок в економічний розвиток за дотримання інтересів суспільства.

Для досягнення поставлених цілей були розроблені такі основні функції організації (ст. 4 Конвенції 1967 року) [2]: сприяння розробці заходів, розрахованих на поліпшення охорони інтелектуальної власності в усьому світі і на гармонізацію національних законодавств в цій галузі; укладення міжнародних договорів з охорони інтелектуальної власності; виконання адміністративних функцій Паризького союзу, спеціальних Союзів, утворених у зв'язку з цим Союзом, і Бернського союзу; надання техніко-юридичної допомоги в галузі інтелектуальної власності; збір і поширення інформації, проведення досліджень і публікація їх результатів; забезпечення діяльності служб, що полегшують міжнародну охорону інтелектуальної власності; виконання будь-яких інших належних дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема охорони інтелектуальної власності займалися як закордонні вчені, такі як П.Б. Меггс, Т. Стюарт, так і вчені пострадянського простору, а саме Г.В. Андрощук, В.Д. Базилевич, Г.В. Бромберг, П.М. Цибульов [3–8].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні все більшу роль відіграють процеси, які відбуваються в інтелектуальній сфері. Інтелектуальна власність посідає важливе

місце в житті кожного суспільства. На сучасному етапі виробництва та економіки головним джерелом економічного зросту та конкуренції є інновації, ідеї, новітні рішення, «ноу-хау», тобто інтелектуальний потенціал держави. Насамперед важливо, саме на державному рівні скласти сприятливі умови для розвитку цього напрямку, активувати правай захист та оцінку інтелектуального потенціалу.

Мета статті полягає в дослідженні та вивченні європейського досвіду державної політики в галузі інтелектуальної власності окремих держав Європейського Союзу, зокрема Франції, Німеччини, Італії, Польщі та України, яка прагне до вступу у ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі особливого значення набуває інтелектуальна власність як результат інтелектуальної діяльності людини, яка дає змогу вирішити технічне завдання новим способом, більш ефективним чином, надати товару нову форму і привабливий зовнішній вигляд, швидше продати вироблену продукцію. Інтелектуальна власність надає її власнику вигоду порівняно з його конкурентами, і саме ця вигода змушує конкурентів йти на порушення прав інтелектуальної власності. Через це правовласники стикаються з проблемою захисту прав інтелектуальної власності для припинення порушень та відшкодування збитків.

Поняття «інтелектуальна власність» введено у 1967 році конвенцією, відповідно до якої засновано Всесвітню організацію інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність – умовний узагальнюючий термін, який вживається у міжнародних угодах та національному законодавстві деяких країн. Під ним розуміють як авторські права, так і права, пов'язані з різними видами промислової власності, а також із захистом від недобросовісної конкуренції [1].

Розглянемо європейський досвід державної політики в галузі інтелектуальної власності:

У Франції діє єдиний кодифікований нормативний правовий акт у сфері інтелектуальної власності, а саме Кодекс інтелектуальної власності (Code de la propriété intellectuelle) [9]. Цим Кодексом інтелектуальної власності Французької Республіки передбачено правову охорону авторського права і суміжних прав, а також об'єктів промислової власності (промислові зразки, винаходи і технічні знання, зокрема виробничі секрети, напівпровідникові вироби, селекційні досягнення, товарних знаків і знаків обслуговування, географічних зазначень). З його прийняттям були скасовані спеціальні закони і підзаконні акти в цій галузі правового регулювання, які з певними змінами лягли в основу Кодексу.

Кодекс інтелектуальної власності складається з двох частин, а саме законодавчої (*Partie législative*) і регламентуючої (*Partie réglementaire*). Законодавча частина містить частину першу, яка регламентує літературну і художню власність, частину другу, присвячену промисловій власності, та частину третю, в якій йдеться про застосування норм на заморських територіях і Майотти. Нормативна частина, призначення якої полягає в деталізації положень законодавчої частини, містить вісім томів, присвячених авторському праву та суміжним правам, об'єктам промислової власності та застосуванню норм заморськими територіями Франції [1].

У Франції виникла й існує нині дуалістична концепція авторського права, згідно з якою в суб'єктивному сенсі воно є сукупністю виняткових прав як особистого, так і майнового характеру. Як зазначено в перших двох абзацах ст. L.111-1 Кодексу, автор творчого твору (*oeuvre de l'esprit*) тільки завдяки факту його створення має відносно цього твору виключне право нематеріальної власності, яке може бути протиставлено будь-якій особі. Це право включає елементи інтелектуального, морального і майнового характеру [9].

У Німеччині існують два спеціальні закони, один з яких регулює адміністративні відносини, пов'язані з авторськими і суміжними правами, а інший – оборот авторських і суміжних прав. Також існує загальний закон про промислову власність, що погоджує ці закони і міжнародні угоди в систему. Крім того, є спеціальний закон про службові винаходи.

Основним органом у сфері інтелектуальної власності (в частині її реєстрації) виступає Німецьке відомство з патентів і товарних знаків (*German Patent and Trade Mark Office, DPMA*).

Питаннями інтелектуальної власності (в частині її захисту) також займається Федеральна митна служба (*Federal Customs Administration*) за допомогою перевірок митних процедур на кордоні, конфіскації майна, якщо товари, що ввозяться на територію ЄС, порушують право інтелектуальної власності.

Захист прав інтелектуальної власності в рамках окремих питань також здійснюється Федеральним міністерством юстиції та захисту прав споживачів (*Federal Ministry of Justice and Consumer Protection*).

За наявності передбачених законодавством підстав будь-які особи можуть подати позов до Федерального патентного суду або в цивільні суди для захисту своїх інтелектуальних прав.

Питаннями захисту авторських прав займається Федеральне міністерство економіки та енергетики (*Federal Ministry of Economics and Energy*). Це відомство підтримує інноваційну активність малого та середнього підприємництва, а також інноваційні та технологічні проекти, особливо між підприємствами і науково-дослідними центрами.

Нормативне регулювання права інтелектуальної власності в Німеччині здійснюється, відповідно до Конституції ФРН від 23 травня 1949 року (*Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*), законами, підзаконними актами, різними міжнародними угодами та актами наднаціонального рівня [10].

Відповідно до законодавства Польщі інтелектуальна власність означає тимчасове виключне право, а також особисті немайнові права авторів на результат інтелектуальної діяльності або засоби індивідуалізації. Законодавство, яке визначає

права на інтелектуальну власність, встановлює монополію авторів на певні форми використання результатів своєї інтелектуальної, творчої діяльності, які можуть використовуватися іншими особами лише з дозволу перших.

Чинне в Польщі право гарантує охорону двох категорій інтелектуальної власності. Перша категорія – це авторське право. Воно стосується всіх форм креативної діяльності. Це право забезпечує як особисті, так і майнові права. Охорона авторських прав в Польщі відповідає Бернській конвенції [12]. Термін охорони майнових прав триває до 70 років після смерті автора, а особистих не закінчується ніколи.

Друга категорія – це промислова власність, що включає патенти на винаходи, товарні знаки, промислові зразки та географічні зазначення, художнє конструювання, назви походжень і топографію інтегральних схем. Державним органом, що здійснює діяльність у сфері інтелектуальної власності та реєстрації об'єктів інтелектуальної власності, є Патентне відомство Республіки Польща, а саме центральний орган Уряду Польщі, уповноважений надавати права інтелектуальної власності.

Основними напрямками діяльності є надання виняткових прав, збір і надання патентної документації та літератури, розробка і популяризація принципів охорони промислової власності. Зареєстрований в республіці Польща патент триває 20 років від дня подачі заявки про винахід в Патентне відомство. Правова охорона промислових зразків триває 10 років від моменту заявки (потім можна продовжити термін закінчення права), на художнє конструювання право триває 25 років, права на географічні зазначення та назви походжень зберігаються без жодних обмежень. Умовою отримання права або патенту є погашення внеску.

Основними нормативно-правовими актами в Республіці Польща є Закон «Про авторське і суміжні права» від 4 лютого 1994 року (Збірник Законів 1994 року № 24, поз. 83 із змінами.); Закон «Про промислову власність» від 30 червня 2000 року (Збірник Законів 2003 року № 119, поз. 117 зі зм.); Закон «Про захист баз даних» від 27 липня 2001 року (Збірник Законів 2001 року № 128, поз. 1 402 зі зм.) [13].

В Італії до об'єктів інтелектуальної власності, які підлягають охороні, відносяться винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки і знаки обслуговування, найменування місць походження товарів, фірмові найменування, комерційні позначення, топологія інтегральних схем, селекційні досягнення, «ноу-хау», авторські права.

Основними нормативно-правовими актами у сфері охорони прав на інтелектуальну власність в Італії є Кодекс промислової власності, введений на основі законодавчого декрету від 10 лютого 2005 року № 30 (з подальшими змінами та доповненнями, зокрема Закону від 24 березня 2012 року № 27); Цивільний кодекс Італії, схвалений королівським декретом від 16 березня 1942 року № 262 (ст. ст. 2569–2574 про товарні знаки; ст. ст. 2575–2583 про авторські права; ст. ст. 2592–2594 про патенти); Законодавчий декрет від 22 квітня 1941 року № 633/41 (з подальшими змінами та доповненнями, зокрема змінами на підставі законодавчого декрету від 9 квітня 2003 року № 68/2003), Законодавчий декрет «Про захист авторських і суміжних прав»

від 27 червня 2003 року про заснування трибуналів для розгляду спорів у зв'язку з порушенням прав на інтелектуальну власність № 168 [14].

В Україні, згідно із законодавством, право інтелектуальної власності включає особисті немайнові права (право на визнання людини творцем об'єкта інтелектуальної власності тощо) і майнові права (право на використання об'єкта інтелектуальної власності, право дозволяти неправомірне використання або перешкоджати йому тощо). Обсяг прав на об'єкт інтелектуальної власності визначено нормативно-правовими актами, зокрема Цивільним кодексом України та відповідними законами. Охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки здійснюється в Україні двома законодавчими актами, а саме Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 року і Законом України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 року. Стаття 23 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ст. 20 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» визначають конкретні права винахідників та авторів промислових зразків, які впливають з патенту [15–16].

Станом на 1 травня 2017 року (з 1992 року) до державних реєстрів внесені 498 782 охоронні документи на об'єкти промислової власності, а саме:

- 119 037 патентів на винаходи;
- 115 951 патент на корисні моделі;
- 34 414 патентів на промислові зразки;
- 226 227 свідоцтв на знаки для товарів та послуг з урахуванням розділених реєстрацій;
- 13 свідоцтв на топографії ІМС;
- 3 111 свідоцтв, кваліфікованих зазначеним походженням товарів;
- 29 свідоцтв на право використання зареєстрованих кваліфікованим зазначеним походженням товарів.

В Україні, згідно зі статистичними даними, станом за 2016 рік зареєстровано 6 195 об'єктів авторського права, що перевищує на 782 зареєстровані об'єкти у 2015 році (рис. 1). У 2014 році Державний департамент інтелектуальної власності зареєстрував 5 025 об'єктів. Це свідчить про те, що з кожним роком Державний департамент інтелектуальної власності реєструє все більш об'єктів авторського права. У 2016 році це склало 14,4% відносно попереднього року [17].

Авторське право і суміжні права охороняються Законом України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року. Цей Закон охороняє немайнові (особисті) і майнові права [17].

За роки незалежності в Україні сформовано цілу систему законів і підзаконних актів (постанов Кабміну, Наказів міністерств тощо), що спеціально регулюють предмет авторського права та суміжних прав. Об'єкти авторських прав, відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», такі: літературні та художні твори, зокрема романи, поеми, статті та інші письмові твори; лекції, промови; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори народного мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; комп'ютерні програми.

Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності в об'єктивному сенсі в Україні ще не завершилося. Чинна система постійно вдосконалюється, про що свідчить прийняття 16 січня 2003 року Цивільного кодексу України, в якому визначені основні засади системи правової охорони інтелектуальної власності.

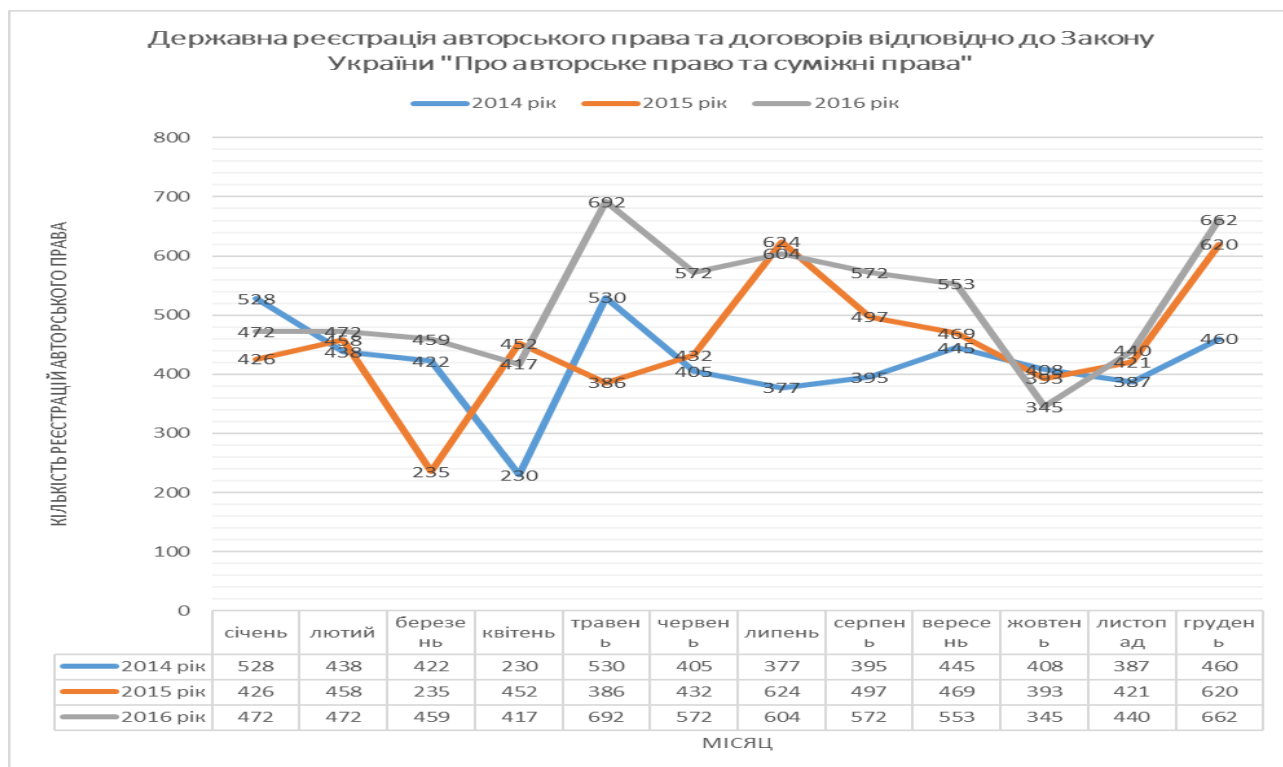

Рис. 1. Державна реєстрація авторського права та договорів відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права»

Загалом в Україні захист суб'єктів авторського права і суміжних прав їх представниками малопоширений, адже сьогодні існує відносно невелика кількість подібних установ. Їх можна розділити на такі дві групи: загальні, які регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності (Всеукраїнська асоціація інтелектуальної власності, Український союз інтелектуальної власності), і спеціалізовані, які регулюють відносини у сфері авторського права і суміжних прав (Громадська організація «Авторсько-правове суспільство», Громадське об'єднання «Антипіратський союз України» тощо).

Висновки. Сьогодні існує нагальна потреба проведення ґрунтовного і концептуального дослідження саме практичних аспектів проблеми охорони та захисту авторських прав, що дасть змогу вдосконалити механізм реалізації охорони і захисту авторських прав на національному та міжнародному рівнях.

З огляду на факт ратифікації Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом одним із першочергових завдань державної політики є імплементація європейських норм в галузі інтелектуальної власності.

Згідно з патентною статистикою саме Німеччина займає перші позиції в ЄС щодо здійснення інноваційної діяльності та патентування. Успіхи Німеччини в інноваційному розвитку безпосередньо пов'язані з особливостями законодавчої бази у сфері інтелектуальної діяльності. Саме цей досвід може

бути корисним для вдосконалення вітчизняного законодавства в галузі інтелектуальної власності.

На нашу думку, пріоритетними напрями вдосконалення державного регулювання інтелектуальної власності України повинні бути такі: підвищення рівня захисту об'єктів авторським правом та суміжних прав в умовах розвитку інформаційного суспільства; розвиток міжнародного, регіонального, двостороннього співробітництва у сфері інтелектуальної власності та гармонійне інтегрування України у міжнародний та європейський інтелектуальний простір; удосконалення механізмів набуття прав та мінімізація ризиків, пов'язаних з використанням об'єктів права інтелектуальної власності; підвищення якості експертизи об'єктів права інтелектуальної власності ведення державних реєстрів та видачі охоронних документів; підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності з урахування норм міжнародного законодавства.

Подальші дослідження в галузі інтелектуальної власності особливо необхідні саме зараз, коли Україна стає на порозі вступу до Європейського Союзу. Особливу увагу треба приділити питанням організації управління та розвитку інфраструктури у сфері правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності, вдосконаленню економічних важелів охорони та захисту інтелектуальної власності, а також забезпеченню міжнародно-правових умов правової охорони інтелектуальної власності. Саме ці питання можуть бути розглянуті автором у подальших дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Всесвітня організація інтелектуальної власності. URL: <http://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/wipo>.
2. Конвенция, учреждающая Всемирную организацию интеллектуальной собственности: документ 995_169, действующий, текущая редакция от 14 июля 1967 года. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/995_169.
3. Мэггс П.Б., Сергеев А.П. Интеллектуальная собственность. Москва: Юристъ, 2000. 400 с.
4. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организации. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. Москва, 1999. 389 с.
5. Андрощук Г.В., Крайнев П.О., Кавасс И.Г. Право интеллектуальной собственности: торговые аспекты: науч.-практ. изд. Киев: Ин Юре, 2000. 164 с.
6. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку. Київ, 2008. 687 с.
7. Бромберг Г.В. Интеллектуальная собственность: от создания до использования. Москва: ИНИЦ Роспатента, 2002. 208 с.
8. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: Абетка. Київ: ТОВ «Альфа-ПК», 2004. 56 с.
9. Кодекс интеллектуальной собственности (в редакции от 23 февраля 2015 года) (Code de la propriété intellectuelle). URL: <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=14664>.
10. Основной закон Федеративной Республики Германии от 23 мая 1949 года. URL: http://www.1000dokumente.de/?c=dokument_de&dokument=0014_gru&object=translation&l=ru.
11. Patentgesetz. URL: <http://www.patentgesetz.de>.
12. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Паризький Акт від 24 липня 1971 року, змінений 2 жовтня 1979 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051.
13. О внесении изменений в Закон «Об авторском праве и смежных правах»: Закон от 9 июня 2000 года. Act of June 9, 2000, on Amendments to Act on Copyright and Neighboring Rights. URL: <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=7567>.
14. Об имплементации в законодательство Указа-закона «О срочных мерах по развитию и территориальной привязке» от 26 апреля 2005 года № 63: Закон от 25 июня 2005 года № 109. Legge 25 giugno 2005 Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 26 aprile 2005, n. 63. URL: <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=10351>.
15. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України № 3688-12, чинний, поточна редакція від 5 грудня 2012 року, підстава 5460-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.
16. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України № 3687-12, чинний, поточна редакція від 5 грудня 2012 року, підстава 5460-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
17. Державний департамент інтелектуальної власності. URL: http://sips.gov.ua/ua/current_statistics.html.
18. Про авторське право і суміжні права: Закон України № 3792-12, чинний, поточна редакція від 26 квітня 2017 року, підстава 1977-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

Карминская-Белоброва М.В.

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт»

МЕЖДУНАРОДНАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА В СФЕРЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ: ЕВРОПЕЙСКИЙ ОПЫТ

Резюме

В статье исследован, а также изучен европейский опыт государственной политики в области интеллектуальной собственности отдельных государств Европейского Союза, в частности Франции, Германии, Италии, Польши и Украины, которая стремится к вступлению в ЕС. Приведены приоритетные направления совершенствования государственного регулирования интеллектуальной собственности Украины.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, Европейский Союз, авторское право, патент, государственная политика, экономические рычаги.

Karmins'ka-Belobrova M. V.

National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

INTERNATIONAL STATE POLICY IN THE FIELD OF INTELLECTUAL PROPERTY: EUROPEAN EXPERIENCE

Summary

The European experience of state policy in the field of intellectual property of individual states of the European Union, in particular France, Germany, Italy, Poland and Ukraine, which aspires to join the EU, has been studied and studied. The given priority directions of perfection of state regulation of intellectual property of Ukraine.

Key words: intellectual property, European Union, copyright, patent, state policy, economic levers.

УДК 339.138:65.012.34:339.56

Кошова Л. М.

Ткач І. В.

Полтавська державна аграрна академія

МАРКЕТИНГОВА ЛОГІСТИКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджено специфіку процесів маркетингової логістики на національному ринку відповідно до реалій розвитку економіки України в сучасних умовах. Оцінено роль маркетингової логістики в забезпеченні ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Визначено основні проблемні моменти формування маркетингової логістики в умовах високого рівня інфляції та євроінтеграції України під час зниження платоспроможного попиту та підвищення вимог до євростандартів. Оцінено основні особливості використання різних видів транспортування. Визначено роль маркетингової логістики у діяльності агропромислового комплексу під час проведення зовнішньоекономічної діяльності. Визначено можливі варіанти формування логістичних ланцюгів з позиції міжнародних перевезень, оскільки найбільш розвинену транспортну логістику мають експортно-орієнтовані агрохолдинги.

Ключові слова: маркетинг, логістика, маркетингова логістика, зовнішньоекономічна діяльність, аграрне підприємство.

Постановка проблеми. Нині проблематика маркетингу і логістики стає сферою пошуків нових можливостей і шансів зростання цінностей та ефектів, пов'язаних з діяльністю аграрних підприємств як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Взаємозв'язок маркетингу та логістики базується на економічній спільності, що відображає сутність ринкових процесів. Взаємозв'язок встановлюється ще на етапі планування. Маркетинг і логістика на етапі розподілу продукції не просто доповнюють один одного, а тісно взаємопов'язані й взаємозалежні. Роль транспорту у логістиці є ключовою, адже рух матеріальних потоків без транспортування неможливий. Водночас транспорт – це один із найбільших забруднювачів навколишнього середовища. Метою транспортної логістики є зниження транспортних витрат і зумовленого транспортом шкідливого впливу для навколишнього середовища. За оптимального одночасного використання мар-

кетингу та логістики покращується не тільки зовнішньоекономічна діяльність, але й аграрне підприємство загалом. В результаті актуальності набуває питання дослідження ролі маркетингової логістики у процесі функціонування аграрних підприємств як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Сьогодні серед виробників аграрної продукції України найбільш розвинену транспортну логістику мають експортноорієнтовані агрохолдинги. Інші агровиробники в кризовий період сьогодні зіткнулися з низкою проблем, значна частина яких залишається невирішеною тривалий час через фінансові проблеми. Впровадження новітніх логістичних концепцій у невеликих підприємствах гальмується обмеженням фінансовим ресурсом та високими затратами на фоні тривалого періоду окупності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам досліджень теоретичних аспектів маркетингу і логістики присвячено багато наукових